

EEN CONTRA-INTUÏTIEVE RIJKDOM

DOOR JELLE REUMER

Ingeklemd tussen de Maasvlakte en de Deltawerken bevindt zich het biologisch rijkste duingebied van ons land. De duinen van Voorne, achtertuin van Rotterdam, blijken een prachtig natuurgebied.

DUINEN EN MENSEN - VOORNE

Rolf Roos en Nico van der Wel (redactie)

Hardcover, 210 pagina's, 34,50 euro (introductieprijs tot 1 juli, daarna 42,50 euro)

Nederlanders zijn er zeer bedreven in om in het kader van economie en veiligheid de natuur het nakijken te geven. De aanleg van de Afsluitdijk, de Deltawerken en het opspuiten van de Maasvlaktes zijn civieltechnische heldendaden, maar ook grote ecologische rampen. Geheel contra-intuïtief bevindt zich precies tussen twee van deze rampgebieden een van Nederlands mooiste en belangrijkste natuurgebieden: de duinen van Voorne. In een halve cirkel tussen Hellevoetsluis en Brielle ligt een boeiend landschap dat qua biodiversiteit een ongeëvenaarde rijkdom blijkt te bezitten.

In de serie *Duinen en mensen* verschenen eerder delen over Texel, Noordkop en Zwanenwater en het Kennermerland; dit vierde deel over gaat over de duinen van Voorne, het gebied dat veel Rotterdamers als hun achtertuin zagen en zien. Al in 1889 afficheerde Oostvoorne zich als badplaats en vanaf 1906 reed er zelfs een tram van Rotterdam naar Oostvoorne om de stedeling naar de natuur en het strand te brengen. Het waren niet altijd echte natuurliefhebbers die er kwamen: lange tijd stond een stuk strand bij Oostvoorne bekend als 'het autostrand'. Toen dat in 2004 van overheidswege werd afgeloten riep dat hevige verontwaardiging op. Het boek staat vol kaarten die een beeld geven van de ontwikkeling van het landschap tussen de 12de eeuw en nu. Ooit mondde de Maas bij Brielle in zee uit, maar het toenmalige estuarium tussen natuurgebied De Beer,

dat onder de Maasvlakte is verdwenen, en het eiland Voorne is nu door twee dammen van zee afgesloten. Voorne werd ooit doorsneden door kreken, viel ten prooi aan overstromingen en was grotendeels onleefbaar; pas vanaf de 12de eeuw was er bewoning mogelijk en werd het eiland ingepolderd en ontgonnen. De adel stichtte landgoederen en bouwde lusthoven; het plebs woonde in kleine duinhuisjes en hield zich in leven met wat schapen, de jacht op konijnen en het kappen van hakhout. Een grote ingreep was de aanleg tijdens de Tweede Wereldoorlog van betonnen bunkercomplexen voor de Atlantikwall langs de gehele kust. Alle menselijke ingrepen hadden effect op de natuur. Er werd ook van alles aangeplant en geïntroduceerd. Soms ging dat mis: de aanplant van het hoefblad *Petasites spurius* in 1975 liep zodanig uit de hand dat de woekerende soort al in 1979 met Round-Up werd doodgespoten.

VLIEGVELD

Een Rotterdams plan uit 1969 om heel Voorne-Putten om te vormen tot een mega-havencomplex inclusief vliegveld is godzijdank nooit verwezenlijkt. Daardoor kan men er nog altijd op zoek gaan naar de paarse schubwortel, de moerassprinkhaan en een van de 160 broedparen van de goudvink. De grote diversiteit aan soorten van het gebied staat uitgebreid beschreven en afgebeeld, maar ondanks de langdurige aanwezigheid van het biologisch station Weevers' Duin is er nooit integraal geïnventariseerd. Toch staat Voorne bekend als het rijkste duingebied van ons land – er komen meer soorten voor dan in bijvoorbeeld Meijndel. Een nadeel is dat er meer dan tien terreineigenaren zijn waardoor het beheer enorm is versnipperd. 'Wil de regisseur zich melden?' is de retorische vraag waar dit prachtige boek mee eindigt. ■

De duinen van Voorne hebben een rijke geschiedenis en vormen een prachtig natuurgebied.